

Kalotaszeg Reménye

„Várván a mi boldog reménységünket, a mi nagy Istenünk és üdvözítőnk, Jézus Krisztus dicsőségének megjelenését.” (Titusz 2:13)

19. szám, 2017. november

Keresztény szellemiségű havilap

Kalotaszegi viselet – bánffyhungyadi konfirmandus lány

Egészségünk:

A kolitiszek diétája

Bevezető

Ismert tény, hogy a vegetáriánus étrend több krónikus gyulladásos betegség esetén jótékony hatású.

Lévén, hogy a *kolitiszek* (vagyis a *vastagbél* gyulladásos betegségei) is ebbe a betegségcsoportba tartoznak, megemlíthjük azokat az étrendi intézkedéseket, amelyek lehetővé teszik a húsfogyasztás csökkentését vagy akár a hús teljes mellőzését.

Kolitisz típusok

A kolitiszek, amint az magából a szóból is kitűnik, több betegség összefoglaló neve. Másként fogalmazva, a vastagbél gyulladásai különböző típusúak lehetnek, amely típusok hátterében más-más okok – patomechanizmusok rejtőznek. Mivel a tünetek egy része és az étrendi kezelés is közös, együtt tárgyalhatjuk őket.

(folytatás a 2. oldalon)

Bánffyhunyadi lány kalotaszegi viseletben – hátulnézet

Egészségünk:

A kolitiszek diétája

(folytatás az 1. oldalról)

Fekélyes vastagbél-gyulladás

Ezek közül a leggyakoribb a *fekélyes vastagbél-gyulladás* (kolitisz ulceróza). Ezt a vastagbél belső felületét bélelő nyálkahártya gyulladása, valamint a nyálkahártyán keletkező fekélyek jellemzik. A gyulladás és a fekélyesedés általában a vastagbél végső szakaszát, annak leszálló ágát érinti, súlyos esetben azonban kiterjedhet a vastagbél teljes hosszára.

Crohn-betegség

A Crohn-betegségnél a gyulladás általában a vastagbél kezdeti szakaszát (valamint a vékonybél végső szakaszát) érinti. A gyulladás apró, sűrűn egymás mellett álló apró göbök képződésével jár.

Okaik

A kolitisz ulceróza és a Crohn-betegség oka ismeretlen. Hátterükben *beteges immunfolyamatokat* sejtenek. Mind-

Tartalom

Kalotaszeg Reménye

19. szám, 2017. november

Egészségünk: A kolitiszek diétája	1
Isten folyója tele van vizekkel	6
Utam Istennel: Berki Adrien	11
Luther jelleme (2. rész).....	15
Imasarak.....	19
Kalotaszegi Angolóra: 1. Lecke	21
Bibliai eredetű nevek – és ezek üzenete: Ádám és Éva	23
A hónap receptje	28

kettőre jellemző az enyhébb, akár teljesen tünetmentes és a tünetek kihangsúlyozódásával járó szakaszon való váltakozása.

Fermentációs és rothadós kolitisz

A fermentációs és a rothadós kolitiszt a vastagbélbe jutó, a hiányos emésztés miatt a vékonybélből a vastagbélbe kerülő tápanyagok erjedése, illetve rothadása okozza.

A kolitiszek tünetei

A kolitiszek fő tünete a hasmenés, vagy hasmenés és székrekedés váltakozása és hasfájás. A széklet lehet véres. A hosszan tartó hasmenés és felszívódási zavarok, valamint a vérzés hiánybe-

Kolitisz esetében a tolerált (általunk kipróbáltan elviselt) gyümölcsöket fogyasszuk, de héjak és magvak nélkül

tegségekhez, fogyáshoz, vérszegénységhez vezethetnek.

Az étrend

Kolitisz esetén magas energiatartalmú, fehérjedús, zsírszegény étrend ajánlott. A diéta szigorúsága függ a betegség szakaszától. Tünetmentes időszakokban a diéta egész egyszerűen *egészséges étrendet* jelent. Súlyosabb tünetek esetén a leginkább tolerált táplálékok a *főtt rizs, főtt sárgarépa és az almakompót*.

Durva rostok, finom rostok

Fontos megértenünk az élelmi rostok szerepét. A betegek ugyanis általában a következő ellentmondással szembesülnek: A rostos táplálék irritálhatja a vastagbelet, a durva rostok karcosítják a gyulladt területet – ez a mechanikai irritáció. De a rostszegény étrend is bajt okoz, mert a tömény és szilárd vagy ragacsos béltartalom túl lassan halad át a bélben, továbbítása megerősítet, hosszan érintkezik a bél nyálkahártyájával, és ha a rostok nem kötnek meg egyes emésztőned-

veket, pl. epesókat és az emésztési folyamat során a bélben megjelenő más irritatív anyagokat – ez utóbbi kémiai irritációhoz vezet.

A beteg tehát észreveszi, hogy bizonyos gyümölcsök, zöldségek, gabonatermékek, magvak panaszt okoznak, azonban ezek teljes kizárása sem vezet jóra.

Tehát: héjat, magvat kerülni

A megoldás: a betegnek meg kell tanulnia különbséget tenni a kétféle élelmirost típus, a durva és a finom rost között.

Durva vagy vízben nem oldódó rost (kémiai szempontból főként cellulóz és hemicellulóz) található a héjakban, magvakban, fás, rostos növényi részekben. Ezért a betegség aktív szakaszában kerülendő a kemény héjdarabokat, magvakat tartalmazó táplálékok.

Finom vagy vízben oldódó, másképpen duzzadó rost (pektin, gumiszerű anyagok) található általában a magvakat és héjakat, fás részeket nem tartalmazó növényi részekben.

A mellékelt táblázatban láthatjuk a tradicionálisan tiltott, illetve

A főtt, vagy párolt sárgarépa, a főtt rizs és az almakompót elősegítik a bélgyulladás csökkenését

A kolitiszes diétában ajánlott és ellenjavallt élelmek

Élelmiszer	Ajánlott	Nem ajánlott
Gabonatermékek	fehér kenyér és száraztészta, rizs; az egyéni toleranciától függően esetleg barna kenyér	teljes kiőrlésű kenyér és száraztészta, Graham kenyér, teljes gabonapehely, müzli
Hüvelyesek	tofu, vegetáriánus felvágottak, egyéni toleranciától függően megfelelő módon főzött és áttört hüvelyesek	egész szárazbab, borsó, lencse, texturált szójatermékek (kocka, szelet, granulátum)
Tej és tejtermékek	kefir, joghurt, sovány tehéntúró, orda, egyéni toleranciától függően	tej, tejföl, sajtok, zsíros tehéntúró
Tojás	ételek készítéséhez felhasználható, esetleg lágy tojáshoz	tükrőtojás, zsiradékban sült rántotta
Zöldség	burgonya, sárgarépa, gyökerek (teljesen puhára főzve), sütőtök, főzőtök (mag és héj nélkül), spenót, egyéni toleranciától függően karfiol (nagyon puhára főzve), paradicsom (esetleg héj és mag nélkül)	káposzta (különösen a nyers), hagyma, retek, zöldborsó, zöldbab, fokhagyma, nyers vagy nem teljesen puhára főtt főzelékfélék, padlizsán (magvas része)
Gyümölcs	alma (esetleg hámozva), citrusfélék (mag nélkül), sárgabarack (hámozva) banán (ha nem okoz panaszt)	szőlő, kivi, eper, bogyók, dinnye magvastól, füge, mazsola, szilva, őszibarack
Olajos magvak	olajbogyó	minden mag és diófélé
Zsiradékok, olajok	kevés olívaolaj	vaj, margarin, zsírok
Húsok	sovány szárnyasok, halak, sovány színhús	húskonzervek, felvágottak, húskészítmények, zsíros húsok

ajánlott élelmiszereket. A rostbevitelt elsősorban főtt gyökerekkel (répafélékkel), magvat, héjat, fás részeket *nem* tartalmazó gyümölcsökkel próbáljuk megvalósítani.

Sok gyümölcsöt, zöldséget érdemes megfőzteni a durva rostos részeitől. A dinnyéből ki lehet kaparni a magvakat, az almát meg lehet hámozni, a barackot, paradicsomot, ha előzőleg néhány másodpercre forró vízbe mártjuk, meg lehet hámozni. A szőlőnek ki lehet köpni a magját, héját. A paradicsomnak ki lehet kaparni a magvas részét stb.

A főleg nagyobb korpadarabokat tartalmazó teljes őrlésű gabonatermékek sem ajánlottak.

Húsos vagy hústalan?

Az étrendnek fehérjedúsnak kell lennie. Mivel a fehérjedús növényi táplálékok, a hüvelyesek és olajos magvak fogyasztása tradicionálisan nem ajánlott, a tejtermékek pedig sok betegnek panaszt okoznak, általában sok sovány hús fogyasztását ajánlják. Úgy gondoljuk azonban, hogy a megfelelő tápanyagbevitel vegetáriánus étrenddel is megvalósítható.

Ha a beteg tolerálja a fermentált tejterméket, zsírtalan vagy sovány joghurtot, sovány

tehéntúrót, a tojást, nem szükséges húst fogyasztania. Mivel a tojás fehérjéjének a biológiai értéke a legmagasabb, amennyiben nem magas a beteg vérkoleszterin szintje, tojást akár mindennap fogyaszthat, elsősorban az ételekbe belefőzve vagy lágy tojás formájában. A kolitiszes betegekre nem jellemző a magas koleszterinszint.

A tofu (sojatejből készített növényi túró) és a főleg sojafehérje izolátummal készült vegetáriánus felvágottak is jó fehérjeforrást képeznek. Ezeknek nincs puffasztó hatásuk. Azonban a texturált szójatermékek, nem is beszélve a szójababról, erősen puffasztó hatásúak, ezért kerülendők.

Hüvelyesek – fogyasztuk-e vagy sem?

Kényes dolog a száraz hüvelyesek kérdése. A babfélék durva, vastag héjuk, puffasztó hatásuk miatt elvben egyértelműen kerülendők volnának, azonban megfelelően hosszú áztatással, a főzővíz többszöri váltásával a puffasztó hatás nagymértékben enyhíthető (az előtört főzővizet fővésben levő vízzel pótoljuk, ellenkező esetben a bab megedződik és még egészséges bélrendszerű embernek is panaszt okoz), héjuk pedig szítán való átpasszírozással elkülöníthető.

Ez azért bír különös jelentőséggel, mert egyrészt vegetáriánus

Zöldséges lencseleves

étrend esetén a hüvelyesek viszonylag nagy fehérje-tartalmuknál fogva egyébként ajánlottak volnának, másrészt prebiotikus hatásuk miatt a bélflóra helyreállításában lehet szerepük, amint arról odébb még szó lesz.

Azonban igen óvatosan, egészen kis – pl. kiskorú – megnyiségekkel kezdve a babfélékkel való kísérletezést, a beteg kipróbálhatja, hogy az említett módon elkészített hüvelyesek panaszt okoznak-e neki. Ebből a célból ajánlanám a *lencsét*, mert nagy a fehérjetartalma, eleve kevésbé puffasztó a többi hüvelyesnél, és mivel apró, jobban kioldódnak, eltávoznak belőle a gázképződéssért felelős cukrok.

A tofunak szintén kiemelt szerepe lehet vegetáriánus beteg esetén, erről szintén szó lesz még.

A körömvirágból és kamillából készített gyógyteák csökkentik a bélgyulladást

A bélflóra

A kolitiszek esetén nagy hangsúlyt kap az egészséges bélflóra¹ kérdése is. A vastagbélben, főleg annak nyálkahártyáján élő baktériumok hatást gyakorolnak a nyálkahártyára, mondhatni szimbiózisban élnek annak sejteivel.

Magától értetődő hát, hogy fontos a baktériumflóra megfelelő összetétele. A bélflóra több tíz vagy több száz baktériumfajt tartalmaz, ezek közül egyesek visszaszorulása, mások túlszaporodása, vagy idegen fajok megtelepedése önmagában is kolitist okozhat. Habár, mint már említettük, a colitis ulcerosa és a Crohn-betegség oka ismeretlen, mégis törekednünk kell az egészséges bélflóra fenntartására.

Ez történhet úgy, hogy magukat a megfelelő baktériumokat

visszük be a szervezetbe gyógyszerészeti készítmények vagy táplálékok által – ezeket nevezzük *probiotikus* hatású készítményeknek, illetve élelmiszereknek – vagy pedig olyan táplálékokat fogyasztunk, melyeknek tápanyagtartalma kedvez az egészséges bélflóra fejlődésének – ezek a *prebiotikus* hatású táplálékok.

Probiotikus (bélflórát helyreállító) hatás

A gasztroenterológusok többsége általában a laktogénnek nevezett flóra támogatását ajánlja, ehhez fermentált tejtermékek, elsősorban joghurt és kefir fogyasztását írja elő. Ezek különben is ajánlottak, mert a kolitiszesek jelentős hányada tejcukorérzékeny. Az erjesztett tejtermékek pedig nem, vagy csak

nyomokban tartalmaznak tejcukrot, mert a bennük élő baktériumok lebontják azt.

Tudnunk kell, hogy élő baktériumflórát az ipari készítésű fermentált tejtermékek (aludttej, joghurt, kefir) közül csak az tartalmaz, amelyiken ez fel van tüntet-

Nálunk is kapható probiotikum-kapszulák

ve. (Például: „aktív lactobacillus flórát tartalmaz”).

A többieknek nincs probiotikus, azaz a bélflórát helyreállító hatása.

¹ A **bélflóra** az emberi (és állati) emésztőrendszerben élő mikroorganizmusok összessége. (Forrás: Wikipédia)

Az olajbogyó is javallott élelmiszer

Prebiotikus hatás

Prebiotikus hatásúak (azaz prebiotikumok)² elsősorban a finom rostot tartalmazó élelmiszerek, amelyekről már szó volt, valamint egyes cukrok, amelyek a metanogénnek nevezett flórát táplálják. Pontosan ilyeneket tartalmaznak a babfélék. A metanogén flóra működése gázképződéssel jár,

2 A prebiotikum olyan természetes élelmiszerösszetevő, amelyre a gyomor-bélrendszer felső szakaszában található emésztőenzimek nem hatnak, és változatlan formában jutnak el a vastagbélig, ahol serkentik a kedvező hatású baktériumok, az úgynevezett probiotikumok szaporodását. A prebiotikumokat *Marcel Roberfroid* fedezte fel és nevezte el 1995-ben. Funkcionális élelmiszerek összetevőjeként a probiotikumokhoz hasonlóan átmenetet képeznek az élelmiszerek és a gyógyszerek között. (Forrás: Wikipédia).

ami puffadást okozhat, ezért kolitisz esetén a klasszikus diétetika tiltja a babféléket.

Mindazonáltal egyes kutatók szerint a metanogének szaporodása előnyös, ezért ez a kérdés nyitott marad. Másrészt sok baktériumfaj termel gázt,

ezért a gázképződés nem feltétlenül utal metanogén flórára. A betegek mindenesetre hüvelyest csak tünetmentes szakaszokban fogyasszanak, a fennebb leírt módon.

Olajbogyó

Az olajbogyó általában jó hatással van kolitisz esetén, azonban a beteg ne fogyasszon egyszerre sokat belőle. Egyes források szerint gyulladáscsökkentő hatású. Kezelésként is alkalmazhatjuk, minden étkezéskor öt közepes szem kalamata vagy fekete olajbogyót fogyasszunk.

Fűszerek

Ajánlottak a zöldfűszerek, azonban ne felejtsük, hogy a levelek is

durva rostot tartalmaznak, ezért a betegség aktív szakaszában a leveleket ne vagdaljuk az ételbe, hanem csokorba kötve tegyük bele, főzés után pedig távolítsuk el. Kerülendők a csípős fűszerek.

Konyhatechnika

Elsősorban a párolás, főzés, gőzben főzés ajánlott, a bélnyálkahártyát irritáló hatás miatt kerülendő a pirítás, főként az olajban pirítás, sütés. A pirított hagymát ártalmasnak tartják.

Folyadékbevitel

Igen fontos a nagy folyadékbevitel. Azonban kolitisz esetén ügyelnünk kell arra, hogy a vizet, teákat, limonádét stb. ne az étkezésekkor igyuk, hanem az étkezések között, amikor a gyomrunk már kiürült. Kerüljük a szénsavas üdítőket.

Dr. Szócs Ottó,

orvos, dietetikus, Kolozsvár

Kedves Olvasók!

Ha bármilyen kérdésük támadna e témával kapcsolatban, kérem hívjanak a 0742 050 677-es telefonszámon, avagy írjanak a szocsotto@yahoo.com e-mail címre.

Isten folyója tele van vizekkel

A veszteség iskolája

„Meglátogatod a földet, és elárasztod, nagyon meggazdagítod azt. Istennek folyója tele van vizekkel...” (Zsoltár 65:10)

Csónak úszott a lassú sodrású folyón, szinte állt a víz. Négy felnőtt és két gyerek voltak utasai. Az idő is mintha megállt volna,

szomorúfűzek pasztellzöld ágai csüngtek a víztükör fölött, az evezők csobbanása a csónakban ülő társaság könnyed beszélgetésének volt nyugtató háttérzenéje. Az őszi napsugár találkozása a lehajló ágak leveleivel, a barnás víztükörrel, elmosódott, szinte földöntúli látványt teremtett. A nosztalgikus impresszió áthatot-

ta a szemlélődőket, mintha így szeptember végén az embernek a költőéhez hasonló gondolata támadna, annak baljóslatával együtt: *Elhull a virág, eliramlik az élet.*

A csónakban két fiúgyermek - testvérek -, mögöttük két férfi és feleségeik ültek. A látszólag nyugodt légkört megzavarta valami: a fiatalabbik asszony fejfájásra panaszkodott, immár harmadik napja. Szótlanabb is volt a tőle megszokottnál. Biztosan a nem olyan rég történt költözés,

környezetváltozás hatott rá, hát-ha segít a kirándulás - gondolták mindannyian. Fél óra múlva már a sürgősségi ügyelet felé tartottak autóval, a nő hirtelen összeomlása miatt.

Késő estére megvolt a diagnózis: 5,5 cm-es, rosszindulatú agydaganat, és tudtam, hogy az életünk már soha nem lesz olyan, amilyen volt.

Egyedül töltöttem otthon az éjszakát; feleségem kórházban, gyermekeink pedig barátainknál maradtak. Gondolataim kontroll nélkül kavargtak, úgy éreztem, övön aluli ütést kaptunk az élettől, és szinte követeltem Isten választását a kérdésre: Mi lesz ennek a vége? A legsötétebb órákban Isten a Bibliából a következő szöveget mutatta meg nekem:

„Valaki igyekszik az ő életét megtartani, elveszti azt, és valaki elveszti azt, megeleveníti azt.” (Lk 17:33)

Ebből akkor én csak annyit értettem, hogy valószínűleg a feleségem számára ez a betegség végzetesnek fog bizonyulni, ám később sokkal mélyebb értelmet nyert; megértése mindmáig az átélt tapasztalat feldolgozásának alapját jelenti.

A következő néhány hét történései anélkül zajlottak, hogy bármit is befolyásolni tudtam volna.

Mintha beletettek volna minket egy zárt dobozba, amelyet meghatározott cél nélkül ide-oda szállítanak, dobálnak. De azt is éreztem, hogy Isten kegyelme az, ami körülzár minket, és nem érhet nagyobb megpróbáltatás, mint amit kibírnánk.

A gyulai kórházból Szegedre kerültünk, ahol a feleségemre bizonytalan kimenetelű, életmentő műtét várt. Ott, a halál árnyékának napjaiban kitért előttem egy másik világ. Rádöbbsentem, hogy nap mint nap mennyi ember élete függ hajszálon, és hogy milyen sokan állnak az összeomlás szélén, akik hozzám hasonlóan szeretteikért aggódnak. Sorsok pillanatok alatt dőlnek el, a bete-

geket futószalagon viszik-hozzák a műtőbe.

A halál árnyékának napjaiban Isten kegyelme körülzár, és egy másik világ tárult ki előttem.

Történetünk újabb nehézségi fokozatra kapcsolt Kolozsváron, ahol az utókezelés történt. Az erőteljes, néha tudatvesztéssel járó fejfájások hamarosan ismét jelentkeztek, a rákos sejtek szaporodását az orvostudomány eszközei csak kimutatni tudták, megállítani nem. Nap mint nap szembe kellett néznem a tekintetekkel, amelyek némán azt üzenték: nincs remény... Számunkra ez az időszak azonban terápia volt, más értelemben; gyorsalpaló tanfolyam a félelmek leküzdésére. Isten kimunkálta bennünk a szeretet és hit addig nem tapasztalt mértékét.

A temetés napján úgy éreztem, bátorítanom kell másokat, akik sorsunkban csak a tragédiát, özvegységet, árvaságot látják. Isten különös erőt adott a nyilvános felszólalásra, ami után tudtunk egymásra őszintén mosolyogni. Átélt bizonyossággal mondhatom,

Agyműtét – Indiana Orvosi egyetem, Egyesült Államok

Ha Isten bezár egy kaput, egy másikat nyit meg előttünk, mely által jobban felfogjuk e lét múlandóságát, és Hozzá közelebb kerülünk. (Házikos kiskapu, Zsobok)

Isten folyója tele van vizekkel – a nagysebesi víztározóba ömlő Zirna patak

hogy az életben nincs olyan pillanat, amelyben Isten ne adhatna nyugalommal társuló lelki erőt.

Ne akard megoldani azt, ami számodra megoldhatatlan

Mindannyiunkban működik a túlélési ösztön, amely az élet

különböző helyzeteiben a problémák megoldására késztet. Ez sokszor nagy segítséget nyújt nekünk, de csak lehetőségeink határain belül. Érdeemes tisztában lennünk, hogy egy adott szituációban hol is van ez a határ. Amikor a probléma meghaladja a képességeinket, a túlélési ösztön csúcsra járatása felemészti életenergiánkat, stresszt, szorongást és depressziót generál.

Ilyenkor nagyfokú tudatosságot feltételez reflexeink, ösztöneink kikapcsolása. Egyszerűen „csak” el kell engednünk a problémát, ahelyett, hogy újra és újra kísérleteznénk a megoldásával. Olyan helyzetekben, amikor az életünk (vagy szeretteink élete) a tét, és azzal szembeesülünk, hogy erőnk, tapasztalatunk és tudásunk messze lemarad a probléma nehézségi fokától, az a legjobb, ha lemondunk arról, hogy mi magunk találjunk rá megoldást. Vagyis – a Biblia szavaival – ne igyekezzünk megtartani az életünket, mert ezzel csak növeljük annak az esélyét, hogy elveszítjük.

Életünk során nagyon sokszor átéljük, hogy nem tudjuk kontroll alatt tartani a körülményeket, a dolgok alakulását, ez pedig a kiszolgáltatottság, sebezhetőség, tehetetlenség érzését kelti bennünk. Jól esik a kiszámíthatóság illúziójában élni – a pénz alapú nyugati kultúra is ezt az életérzést igyekszik táplálni bennünk –, és amikor úgy érezzük, hogy kicsúszik az ellenőrzés a kezünk közül, megijedünk

eszköztelenségünkötől, s a félelem feszültségében vergődünk.

Azt hisszük, hogy csak velünk történhetett meg ez a rossz dolog, amire nem számítottunk, és keressük a magyarázatot, önsajnálatba merülünk, holott az az igazság, hogy mindenki életében vannak válságok, veszteségek.

A nyugatias, pénz alapú kultúra a kiszámíthatóság illúzióját kelti bennünk, ám a baj beköszöntével kiderül eszköztelenségünk, és a félelem és önsajnálat hálójába esünk.

Tudatában kell lennünk annak, el kell fogadnunk, hogy sok olyan körülmény van, ami kívül esik hatáskörünkön, és le kell mondanunk az emberi kézben tartott élet illúziójáról. Jeremiás próféta kijelenti:

„Tudom, Uram, hogy az embernek nincs hatalmában az ő útja, és egyetlen járókelő sem teheti, hogy irányozza a maga lépését!” (Jer 10:23).

Szeretjük azt hinni, hogy mindenhatóak vagyunk, holott a Szentírás rávilágít:

„Minden test olyan, mint a fű, és az embernek minden dicsősége olyan, mint a fű virága. Megszárad a fű, és virága elhull...” (1Pt 1:24).

A minket meghaladó gondok elengedése nem beletörődő, passzív életvitelt jelent, hanem ezt:

*„Valamit **hatalmadban van cselekedni erőd szerint**, azt cselekedjed.” (Préd 9:12).*

Felszabadító érzés erőnk tudatában minden tőlünk telhetőt megtenni, és **erőtlenységünk** tudatában lemondani megoldási kísérleteinkről.

Az átengedés a lelki megnyugvás ára

Azonban az Istenben hívő embernél nem pusztán elégedésről van szó, hanem sokkal inkább átengedésről. Vagyis mindannak a megoldását, amire én képtelen vagyok, átengedhetem bizalommal Istennek. Hiszen tudom, hogy ő Mindenható, ugyanakkor szerető és gondviselő Isten is, és ami az irányítása alatt történik, azért erkölcsi felelősséget vállal. De csak akkor, ha teljesen rábízom a dolgot.

Ha például a gyermekemet elengedem táborozni, nem kell minden pillanatban aggódnom érte, mert nem lehetek vele, hogy megóvjam a bajtól, hanem megkérem Istent, hogy vigyázzon rá, és teljesen megnyugszom abban, hogy ő ezt meg is teszi. (Különben a gyermekemet ugyanúgy mellettem is érheti baj Isten oltalma nélkül.)

Nagyobbik fiam, Márk

A nyugati kultúra embere egy új világot teremtett magának, amelyben mindent ő szeretne irányítani (Times Square, New York)

Vagy ha gyógyíthatatlan betegséggel diagnosztizáltak - és ez már sokkal bonyolultabb helyzet -, nem próbálkozom megtalálni a csodaszert a földkerekség egyik szélétől a másikig rohangálva, hanem átengedem ezt az engem messze felülmúló problémát Istennek: oldja meg akarata szerint!

Nemcsak azt fogadom el lehetőségként, hogy minden áron meg kell gyógyulnom, hanem teljesen Istenre bízom az életem alakulását, a betegségem kimenetelét. Isten legtöbbször más szempontok szerint mérlegel, mint mi, logikája eltér a miénktől: „Mert amint magasabbak az egek a földnél, akképpen magasabbak az én útjaim útjaitoknál.” mondja Ő. (Ésa 55:9).

Számbára sokkal fontosabbak az örök életünket, üdvösségünket érintő szempontok, mint

e rövid földi létünk körülményei, mert ilyen tekintetben „Azoknak, akik Istent szeretik, minden javukra van.” (Róma 8:28).

Ennek fényében válik világossá Jézus kijelentése, miszerint:

„Jobb néked, hogy egy vesszen el a te tagjaid közül, semhogy egész tested a gyehennára vettessék.” (Mt 5:29)

Nehézségeink lehetőséget biztosítanak arra, hogy nézőpontunk közeledjen Isten nézőpontjához. Helyzettől és a probléma nagyságától függetlenül, az elv ugyanaz: mindenekelőtt Istenre bízni a megoldást. Csakis ezzel a feltétellel teljesezhet, hogy „...az Istennek békessége, mely minden értelmet felülhalad, meg fogja őrizni szíveteiket és gondolataitokat a Krisztus Jézusban.” (Fil 4:7)

Nehézségeinkben, veszteségeinkben, kisebb vagy nagyobb problémáinkban alkalmunk nyílik megtanulni a lelki békességünk alapját képező elvet: Istenre bízni a megoldást.

Meg kell tanulnunk minden esetben Őbenne bízni

Értelmes életcél a veszteség ellenére is

A feleségemen sikeres agyműtétet hajtottak végre, ám az orvosok nem biztattak a gyógyulás reményével. Három hónapig küzdöttünk vállvetve önmagunkkal; nap mint nap meg kellett vívnunk a harcot, hogy Istenre bizzuk a megoldást, és cserébe emberi értelmet felülhaladó lelki békében részesüljünk. Isten azzal a gondolattal erősített minket, hogy ne

Eljön a nap, amikor a sírok megnyílnak, és Isten előszólítja azokat, akiket elveszítettünk -Gyarmathy Zsigáné (1845-1910) síremléke a bánffyhunyadi temetőben.

merüljünk bele az önsajnálatba és ne gondoljunk arra, mi lesz holnap és azután. Legutolsó tudatosan átélt közös tapasztalatunk, hogy bátorító bibliai ígéret ismételtgettünk egymás mellett a kórházi ágyon.

Veszteségeink lehetnek ideig tartók, vagy akár életre szólóak. A hívő ember az igazság ösvényén járva a halál árnyékának völgyén is átmehet. De nem ez a legfontosabb, hanem hogy Isten velünk van, és Ő megvigasztal minket. Jó-sága és kegyelme vezetnek életünk minden napján (lásd: 23. zsoltár). Fontos, hogy ne csak veszteségként éljük meg a próbákat, hiszen Isten azok által nagyon sok hasznos dologra megtanít, valószínűleg arra is, hogy sokkal bölcsebben mérlegeljünk az élet dolgait.

Ne az határozzon meg minket, hogy valamit elveszítettünk, hanem az, hogy valamit nyertünk - lelki erőt a veszteségeink feldolgozásához. A próbák által Isten nem letaglózni, hanem felemelni akar minket. Minden bizonnyal nyomós oka van rá, ha nehézségeket enged meg az életünkben. Jézus Krisztus életét adta azért, hogy örök éle-

tünk legyen, túlságosan is értékesek vagyunk neki, hogy fölösleges szenvedéseket kelljen átélnünk.

A halál árnyékának völgyében Isten velünk jár. A megengedett próbáknak nyomós okuk van, és általuk Isten nem letaglózni, hanem felemelni akar minket.

Tekintsük a próbákat kiváltásnak, amelyek által Isten felkészít és elhív egy nemes feladatra. Talán oly módon megtanulunk együttérezni másokkal, ahogyan arra a környezetünkben mások nem képesek. Talán bizonyosságul

Az Úrban elhunyt feleségem, Erika

szolgálhatunk hasonló sorsú embertársainknak, hogyan részesülünk Isten erejében és békéjében, bátorítást és vigasztalást nyújtva számukra. Legyen hát magatartásunk, szavaink és tetteink üzenete az, hogy „Isten folyója tele van vízzel.” (Zsolt 65:10)

**Mezei Áron,
Nagyszalonta**

Utam Istennel

A nevem Berki Adrien, és 1988 április 6-án születtem. Mérai vagyok, és el szeretném most nektek mesélni az életemet.

Emlékszem arra, hogy kisfiú lehettem, olyan három-négy év körüli, és akkoriban Kolozsváron laktunk. A nővérem, Alina, átment az úttesten, és én is hirtelen utánaindultam. Azonban nem vettem észre a közeledő gépkocsit, amely ekkor belém szaladt.

Elájultam, és amikor felébredtem, a sofőr karjaiban voltam aki éppen édesanyámhoz vitt, miközben ő sírt és jajgatott...

Igen, így kezdődött az életem: semmi bajom sem lett, mert már akkor Valaki őrzött engem.

Néhány év telt el. Hat-hét éves koromban aritisztes lett a bal lábam: állandóan dagadt és kékült. A kórházba vittek, ahol az orvosok azt mondták, hogy bizonyára kificamítottam a térdem.

Gipszbe tették, de egy hét elmúltával még rosszabb lett: rettenetesen fájt. Valóban, mivel szegények

Családommal

Szüleim: Berki Florenza és Albert

voltunk, nem tudtunk fizetni az orvosoknak – és azok eszerint is bántak velünk.

De ekkor nagymamám, aki Magyarországon tartózkodott, meghallotta mi történt. Hazasiertett, pénzt adott az orvosnak, és így néhány órán belül már a műtőben voltam. A kórház igazgatója, a súlyos helyzetet látva ezt mondta:

– Soha többé nem fog tudni járni.

De volt Valaki, Aki erre ezt válaszolta:

– De igen, fog tudni.

És úgy lett.

Tizenkét éves voltam, amikor baráta-

immal lementünk fürödni a Nádasra, oda, ahol nagy volt a víz, András háza mellett, a gáthoz. Én nem tudtam úszni, és egy adott pillanatban a mély vízben talál-

tam magam, egyedül. A barátaim a parton voltak, de senki sem segített, és én úgy éreztem, megfulladok. Inni kezdtem a vízből és süllyedtem, míg végül valahogy nagy nehézségek árán az ágakba kapaszkodva kijutottam a szárazra.

Újból Valaki velem volt, és megmenekültem.

Tizennyolc éves voltam amikor először autóhoz jutottam. Óvatlanul vezettem, és a kocsit teljesen összetörtem – de nekem semmi bajom sem lett.

Tizenkilenc éves koromban Angliából újabb autót hoztam magamnak. Most már ittasan ültem a kormányhoz. Egy esős vasárnapon történt ez, és két barátom is a kocsiban tartózkodott. Hamarosan elveszítettem a kocsi feletti uralmat, és egy betonkerítésnek ütköztünk. Az autó eleje teljesen összetört, de nekünk nem lett bajunk.

A High Wycombe gyülekezet

Igen, mert Valaki velünk volt, és megmentett minket.

21-22 évesen visszatértem Angliába. Itt a fiataloknak egy olyan csoportjába keveredtem, akikkel együtt szórakoztunk, kasszinókba jártunk, ittunk, drogoztunk. Ez volt a halál útja.

Nyolc év alatt barátnőmmel – későbbi feleségemmel – együtt, habár jól kerestünk, semmit sem tudtunk félretenni, mivel teljesen rabjává váltam a szerencsejátékoknak.

Sok fiatal ma is „menőnek” tartja ezt az életmódot, és úgy is tűnik annak, aki sötétségben él. És én akkor a sötétség foglya voltam.

„Van olyan út, mely igaz az ember szeme előtt, de vége a halálnak útja.” (Példabeszédek 16:25)

Évek teltek el így, amikor is kérdések kezdtek megszületni az elmémben: Ki vagyok én? Miért vagyok ezen a világon? Mi lesz velem, ha meghalok? Mi az én szerepem a Földön?

Egy Alex nevű barátom segítségével teherkocsin kezdtem dolgozni, és miközben az utakon hajtottam, volt időm alaposan elgondolkozni az addig elkövetett hibáimon: mennyire csúnyán bántam szüleimmel, s

ugyanígy barátnőmmel, Izabellával... milyen bűnöket követtem el, és hogy még mindig bűnben élek.

Szívem mélyéből könnyek törtek fel, és úgy sírtam, mint még soha. Ez volt a Szentlélek munkája bennem, és emlékszem: kétszer történt meg.

Meggyőződtem afelől, hogy bűnös vagyok, és megbocsátásra van szükségem:

„És nincsen senkiben másban üdvösség: mert nem is adatott emberek

között az ég alatt

más név, mely

által kellene nekünk megtar-

tatnunk.” (azaz,

a názáretbeli Jézus

Krisztus

neve – 10. vers)

(Cselekedetek

4:12)

Ezután kérésbe fogtam: a

számítógépen

böngészve el-

kezdtem olvasni

azokat a bibliai

igéket, amelyeket

az emberek

kitettek a Face-

bookra.

Akkoriban Londonban laktunk, és egy idő után elhatároztuk, kiköltözünk vidékre, a főváros közelébe, egy olyan helységbe ahol nekem és Izabellának jó barátaink voltak, akikkel együtt szoktunk inni és szórakozni.

Csakhowy ugyanitt más barátaink is éltek: a brassói származású Péter és Alexandra, akik adventista családból származtak, de akkoriban még nem voltak teljesen megtérve Istenhez. Ezzel a Péterrel elmentünk egyszer az ottani adventista gyülekezetbe, és nekem tetszett.

Időközben valami megromlott azokkal a régi barátainkkal való kapcsolatunkban, akikkel szórakozni szoktunk, és ezért egy nap így szóltam Péterhez:

– Nem mehetnénk el megint az imaházba?

– Dehowy nem – válaszolta.

De péntek lévén, először úgy döntöttünk, egy klubban töltjük az estét. Ott jól eltelt az idő, és későn feküdtem le, úgyhogy reggel már nem volt kedvem imaházba menni. Felhívtam Pétert, s ő ezt mondta:

Angliában, a presbiterképző tanfolyam záróünnepélyén

Ezen a nyáron házunk udvara imaházzá változott

– Semmi baj, elmegyünk jövő héten.

A következő pénteken nem látogattunk semmiféle klubba, és így reggel elmehettünk a kitűzött helyre. A *High Wycombe* gyülekezetéről volt szó, ahol nagyon jól éreztem magam.

Azon a szombaton egyhetes evangelizáció kezdődött, és én estéről-estére elmentem. Sok mindent megértettem ezeken az alkalmakon: azt, hogy mennyire értékes Isten szemében a házasság, megismertem a bibliai szombat szentségét, és a helyes bibliai táplálkozást. Isten számos hívő gyermekével találkoztam ott, akik nagy szeretettel fogadtak engem és barátomat.

Ezután egyre gyakrabban jártam gyülekezetbe, és elkezdtem rendszeresen olvasni a Bibliát.

Így telt az idő, de Izabella még egyszer sem jött velem imaházba.

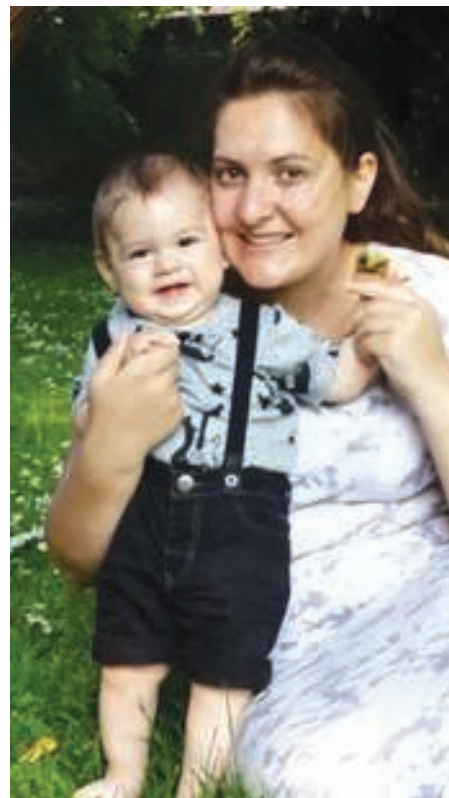
Közeledett az év vége, és én elhatároztam, rendezem a kapcsolatunkat Isten előtt. Egy karikagyűrűt vásároltam, és Újév éjjelén

bementünk Londonba. Miközben a tűzijátékok betöltötték az eget, pontosan éjfélkor kivettem a gyűrűt, és feleségül kértem őt – ő pedig „igent” mondott! Mindketten sírtunk a boldogságtól...

Ezek után már együtt kezdtünk el gyülekezetbe járni, együtt nő-

Barátom, Péter, akit Isten felhasznált az én megtérésemre

Isten drága ajándékai számomra: feleségem, Izabella, és kisfiam, Alex-Dávid

Felnőttkereszttségünk napja

tem. Jézus volt az, akiről én nem tudtam, de Aki kezdettől fogva szeretett engem.

Isten szeret, és alig várja azt, hogy mindannyian hozzá forduljunk. Ő bemutatta nagy szeretetét Fia által:

„Mert úgy szeretette Isten e világot, hogy az ő egyszülött Fiát adta, hogy valaki hiszen ő benne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen. Mert nem azért küldte Isten az ő Fiát a világra, hogy kárhoztassa a világot, hanem hogy megtartassék a világ általa.” (János 3:16-17)

Ha átadjuk életünket Neki, és Urunknak fogadjuk el Őt, akkor Ő mindig velünk lesz, és:

„Ha az Isten velünk, kicsoda ellenünk? Aki az ő tulajdon Fiának nem kedvezett, hanem őt mindnyájunkért odaadta, mimódon ne ajándékozna vele együtt mindent minékünk? (...) Krisztus az, aki meghalt, sőt aki fel is támadott, aki az Isten jobbán van, aki esedezik is érettünk.” (Róma 8:31-32, 34)

Az Úr áldjon meg mindenkit, aki e sorokat elolvasta. Az Ő szeretete legyen mindannyiunkkal! Ámen.

Berki Adrien, Méra

Ma már egy összeforrott család vagyunk az Úrban

vekedtünk a hitben, és átadtuk az életünket az Úr Jézusnak. Az Úr pedig egy új élettel ajándékozott meg minket.

Összeházasodtunk, és Isten egy kisfiúval, Alex-Dáviddal áldott meg. Rá néhány hónapra pedig megkeresztelkedtünk. Azóta Jézussal élünk, és örökre vele akarunk maradni.

Őáltala ma egy boldog család vagyunk az Úrban.

Ez volt az én életem.

*Elveszett voltam,
de megtaláltattam.
Vak voltam,
de most látok.
Beteg voltam,
de meggyógyultam.*

Jézus volt az, Aki mindvégig megőrzött és oly sokszor megmentette éle-

A mérai kis baptista imaház, ahova gyermekkoromban sokat jártam nagymamámmal

Luther jelleme (2. rész)

Kedves Olvasók!

Nemrég emlékezhettünk meg a Reformáció 500 éves évfordulójáról. A következőkben szeretnénk folytatni azon ember jellemének a bemutatását, akit Isten felhasznált az akkori sötétség szétozlatására, azért, hogy az evangélium fénye egyre jobban felragyoghasson, egészen a „teljes délig”, amikor is nemsokára szemtől-szemben találkozhatunk azzal, aki az Alfa és az Omega, a kezdet és a vég: szerető Teremtőnkkel és Megváltónkkal, Jézus Krisztussal.

Lutherről 1526-ban készült grafika

„Az igazak ösvénye pedig olyan, mint a hajnal világossága, mely minél tovább halad, annál világosabb lesz, a teljes délig.” (Példabeszédek 4:18)

„És ímé hamar eljövök: és az én jutalmam velem van (...) Én vagyok az Alfa és az Omega, a kezdet és a vég, az első és az utolsó. Boldogok, akik megtartják az ő parancsolatait, hogy joguk legyen az életnek fájához, és bemehessenek a kapukon a városba.” (Jelenések 22:12-14)

Luther harca az ördöggel

Ma, a racionalista teológia hatására divattá vált a Bibliában szereplő ördögöt nem valóságos személyként, hanem csupán metaforikusan, a rossz jelképeként értelmezni. Csakhogy ez nincsen így: Sátán, a hatalmas, fellázadt angyal, akiben először ébredt fel a bűn – az Isten iránti engedetlenség – vágya, nagyon is valóságos személy.

Ő – az őt követő bukott angyalokkal együtt¹ –, számunkra láthatatlan, azonban Isten megengedte neki azt, hogy kísértésével, sugallataival bűnre csábítson minket. De vajon miért?

Sátán megvádolta Istent azzal, hogy korlátozza a teremtetten lények szabadságát, de az Úr ezt soha nem tenné. Ekképpen Sátán

1 Sátánt a mennyei angyalok egyharmada követte az Isten elleni lázadásban, akik végül vele együtt kivették a mennyből (Jelenések 12:4, 7-9). Őket nevezi a Biblia ördögöknek vagy démonoknak.

jogot kapott arra, hogy ideig-óráig az ő alternatíváját is bemutassa. Gonosszá vált természetéből adódóan azonban csábítást és hazugságot felhasználva teszi ezt. A bűn útjára tévedve azonban mi, szerencsétlen áldozataink, előbb-utóbb learatjuk annak keserű gyümölcsét is.

Ez Isten nevelő iskolája, mely által Teremtőnk e földi életünk próbaideje során szeretne minket a bűn teljes gyűlöletére, és a szeretet törvényének megértésére és befogadására eljuttatni, hogy ekként részesévé válhassunk az örök életnek. E csodálatos létben, habár újra mindenünk szabad lesz, mégsem fogja egyikünk sem soha többé a lázadás és bűn útját választani.²

Luther Márton, Isten szolgája, a sötét birodalmát féltő Sátán állandó támadásainak volt kitéve. Íme hogyan ír erről:

„Ha éjszaka fölkeres engem az ördög, hogy gyötörjön, azt felelem neki: »Ördög, nekem most

2 Sátán bukásáról, s ugyanígy a bűn meg a szenvedés renkívül fontos témájáról egy másik cikkben szeretnénk részletesebben beszélni.

Ahol Luther született és meghalt: Eisleben városa ma

A kolozsvári evangélikus templom

aludnom kell, mert az az Isten rendelése, hogy nappal dolgozzunk, éjjel pedig aludjunk.» Ha erre nem szűnik meg engem gyötörni, és szememre hányja bűneimet, ezt felelem neki: »Kedves ördög, hallottam a lajstromot, de követtem én el még több bűnt is, ami nincs is benne a lajstromodban.« Ha még erre sem hagyja abba, hogy engem bűneim miatt vádoljon, akkor megvetéssel ezt mondom: »Szent-séges ördög, könyörögj érettem, mert te sohasem cselekedtl gonoszt, és csak te vagy szent. Ha te akarsz engem kegyessé tenni, akkor azt mondom néked: Orvos, gyógyítsd meg magadat!«³

Az ellene és társai ellen támadó, és a reformáció lángját kioltani próbáló egyházi és világi hatalmak mögött is felismeri a Sátán és ördögei mesterkedéseit:

3 Schlaginhauffen: *Luthers Tischreden*, 323. Idézve Dr. Walther Vilmos: *Luther jelleme*, 128. oldalán

„Kedves világ, nem engem üldözl te, hanem az én Uramat, a Jézus Krisztust. Mivel ezt tudom, tehát csak rajta, ahogy bírod! Itt állok én, Isten nevében, te meg hadd dühöngj minden pokolbeli ördöggel egyetemben az ő nevükben.(...) (Krisztusért) bízvást szembeszállok, és az ördög tobozásával szemben is vidáman énekelek és ujjongok. Így megtudhatja az ördög, hogy nincs már hatalma fölöttem, hogy kardja és

lándzsája nem hatolhat oly mélyre, mint ahogy ő szeretné. Mert nem az az gondol ő, hogy testileg gyötörjön minket, hanem olyan szellem ő, aki aki szüntelen a szívünk könnyét és vére hullását szomjazza, hogy bá-

natunkban elcsüggedjünk és elaléljunk. Ebben lelné kedvét és örömét. De ezt nem fogja elérni. Hanem, megfordítva a dolgot, nekünk kell megtanulnunk, hogy mi csúfoljuk meg az ördögöt és a világot, hogy ne ők nevéssenek és mulassanak mirajtunk, hanem mi őrajtuk, és így ne legyen nekik hatalmuk minket szomorúságba, haragosságba, és türelmetlenségbe dönteni. Ők maguk lakjanak jól gyűlöletükkel és haragjukkal, és lássák, hogy mi örven-dezve nézzük és megvetjük őket, ha mindenáron rajtunk akarják kitölteni indulatukat.”⁴

Istenbe vetett bátorsága és bizalma

Luther, Isten kegyelme által megerősödve, bizonyosságot nyert afelől, hogy az ellenség minden erőszakossága és dühöngése sem arathat diadalt Isten ügye fölött:

„Ez a mi dacosságunk: Az Úr Isten nem jön bajba. Nem sokat tö-rődik Ő fejedelmekkel, királyokkal és püspökökkel. Egy angyal többet tehet mint tíz császár és pápa. Az angyalokhoz képest olyanok ezek, mint bogarak, tetvek és bolhák.”⁵

1530-ban az augsburgi bi-rodalmi gyűlésen vésztjós-ló, halálos légkör nehezedett a re-formáció-párti fejedelmekre és lelkészekre. Luthert, mint már em-lítettük, pártfogói nem engedték odamenni, így a nagygyűlésen hűséges munkatársa, Melan-thon Fülöp képviselte őt.

A nagy veszély láttán Melan-hton a kétségbeesés határára került, és már-már azon volt, hogy némileg engedjen az addig fel-fedezett és vallott evangéliumi igazságokból.

VII. Kelemen pápa (Giuliano de Medici, 1478-1534), a Reformáció talán legválságosabb időszakában, 1523-34 között uralkodott. Sebastiano del Piombo festménye

4 Luther összegyűjtött műveinek erlangen-i kiadása, 49. kötet, 363. oldal. Idézve: ugyanott.

5 Erlangeni kiadás, 48. kötet, 365. oldal.

Luther szíve velük együtt tuskodott, és e sorokat írta a távolból Melanchthonnak:

„Téged gyötör az ügy kimene-tele, mert nem tudod elképzelni magadnak. De ha láthatnád, akkor nem is szeretném, hogy közöm legyen hozzá. Isten egy olyan elv alá rendelte ezt a kimenetelt, amely a te filozófiádból hiányzik. Úgy hívják, hogy **hit**. Ez alá tartozik minden, ami láthatatlan Aki ezt láthatóvá és megfoghatóvá akarja tenni, mint te, az munkája jutalmául csak aggódást és könnyhullatást arat. Isten azt ígérte, hogy Ő sötétség közepette lakik. Ha Mózes meg akarta volna érteni, hogy miként fog megmenekülni a fáraó seregeitől, akkor talán még ma is Egyiptomban volna Izráel. Ha Krisztus nem **velünk** van, akkor, az Istenre kérlek, hol van e széles világon? De ha Isten velünk van, kicsoda lehet ellenünk? (...) Hogyan félhetnénk hát ettől a legyőzött világtól, mint-ha ő volna a győztes?”

Salsburg püspöke azzal fenyegetőzött, hogy a császár nem fog megtérni zűrzavart az ő birodalmában. Amikor Melanchthon erről beszámolt, Luther az alábbi választ javasolta:

„Ha a ti császárotok nem tűr meg zűrzavart az ő birodalmában, akkor a mi Urunk sem fog megtérni káromlást (mely szerint tudniillik az evangéliumi hit zűrzavar). Dacolatok ti a magatok császára mellett, mi is dacolunk a magunkéra támaszkodva, s majd meglátjuk ki marad győztes a porondon.”⁶

Végül Augsburgban megszületett a végzetes döntés: az evangélikusoknak, azaz a hitújítás elfogadóinak egy éven belül vissza kellett térniük a katolikus hitre. A – nemsokára be is következett – véres vallásháború előszele ér-

⁶ Enders: *Luthers Briefwechsel*, 8. kötet, 44 és 52. oldalak. Idézve: ugyanott.

A Luthershaus (Luther-ház) Wittenbergben. Az időközben részben átépített, volt Ágoston-rendi kolostor, ahol Luther – először mint szerzetes, majd később családjával együtt – élt és dolgozott

Lutherstube: Luther nappali szobája a Luthershaus-ban – ma múzeum

ződött a levegőben, megsemmisüléssel fenyegetve a reformáció ügyét.

Luther ekkor közzétett egy nyilvános iratot, amelyben ezt mondta:

„Csak bízzék, és legyen bátor mindenki az Isten ellenségeinek ilyen dühöngéseivel szemben. Mert nem az ő hatalmukban, hanem Isten kezében van az ő dühöngő

szándékuk. Isten majd Úr lesz fölöttük is, amint eddig is mindig úgy történt.”

Majd így kiált fel:

„Ezért hát én, dr. Luther Márton, a mi Urunknak, Jézus Krisztusnak méltatlan evangélistája, azt mondom, hogy ezt a tételt (hogy a hit minden cselekedet nélkül egymaga igazzá tesz Isten előtt) bántatlanul kell hagynia a római császár-

Wittenberg óvárosának főtere

nak, a török császárnak, a tatár császárnak, a perzsa császárnak, a pápának, valamennyi bíborosnak, püspöknek, papnak, barátnak, apácának, királynak, fejedeleme- nek, úrnak és az egész világnak, minden ördöggel egyetemben: és fejükre száll a pokol tüze, köszö- ntejük pedig nem lesz benne. Ezt ne- kem, Luther doktornak a Szentlé- lek mondotta, és ez az igazi, tiszta evangélium.”⁷

Amikor ellenségei mind job- ban megszorodtak, és régebbi hívei közül is sokan ellene fordul- tak, ezt írta:

„Nosza, ti mindnyájan (...) csak rajta, neki a Luthernek, ti pápisták előlről, ti rajongók hátulról, ti ör- dögök mindenfelől! Hajtsátok, üz- zétek, kergessétek, döfjétek! Nosza hát, Isten nevében, álljon a dac! Aki megsajnálta, vonuljon félre! Aki fél, az fusson! Én elég erősen ál-

lok és biztosan. Ezt tudom. Nekem egészen mindegy, ha akár az egész világ mellém csatlakozik is, vagy megint cserbenhagy.”⁸

Ami az embereket illeti, szá- mos csalódásban volt része, ám ezek ahelyett hogy elcsüggesz- szék, végül inkább csak arra ta- nították, hogy semmit se várjon emberektől, hanem egész bizal- mát Istenbe vesse.

A pápától kezdetben a Szent- írással összhangban levő, kedve- ző döntést várt: ehelyett ő átok- kal sújtotta. Sok reményt fűzött a fiatal Károly császárhoz, de az, Aleander pápai követ szavai sze- rint, „a pápa engedelmes végre- hajtója” lett. A számos visszaélés dolgában számított a fejedelmek támogatására, de azok közül is sokan cserbenhagyták. Bízott az elnyomott népben is, de sajnos jórésüknek nem volt érzéke az

evangélium iránt, avagy földi kí- vánságaik kielégítése érdekében visszaéltek vele, mint ahogyan a nagy vérengzésekkel járó paraszt- lázadaskor is történt.

Végül pedig, a világ gonoszsa- ga és javíthatatlannak tűnő álla- pota miatt azt gondolta: a világ vége nem lehet már messze.

„Hála legyen Istennek, aki meg- tanított minket hogy sóhajtozzunk és vágyakozunk erre a napra. (...) Én reménykedem abban, hogy ez a nap nincs messze, és mindnyájan meg fogjuk élni.”⁹

Kedves Olvasók!

Az apostoloktól kezdve az évszázadokon át Isten minden gyermekének őszinte vágya volt a Megváltóval való találkozás, An- nak dicsőséges visszajövelekor.

Ma, amikor a bűn, gonoszság és hitetlenség egyre csak növekszik, a Föld szennyezésével és tönkreté- telével együtt, mi is csak erre a cso- dálatos találkozásra vágyhatunk.

Adja az Úr, hogy egyikünk se hiányozzon a Bárány menyegző- jének vacsorájáról. Ámen.

„Boldogok azok, akik a Bárány menyegzőjének vacsorájára hiva- talosak.” (Jelenések 18:9)

Jancsó Erik,
Szászfenes

Ezen cikk alapjául Dr. Wilhelm Walt- her rostocki evangélikus teológia- professzor *Luther jelleme* című köny- ve szolgált (128-140 oldalak. BIK Könyvkiadó, Budapest, 2007).

dr. Wilhelm Walther
(1846-1924)

Ima-sarok

„...mert igen hasznos az igaznak buzgósságos könyörgése.” (Jakab 5:16)

Kedves Olvasók!

Ezekben a pillanatokban a húsz millós lakosú Észak-Koreában rendkívüli helyzet uralkodik. A világ legkegyetlenebb kommunista diktatúrájában milliók haltak eddig éhen, százezrek vannak kényszermunka táborokban, ahol embertelen körülmények között élnek. Sokan kínzásoknak és kegyetlen kísérleteknek vannak alávetve.

A kórházakban is hihetetlenek az állapotok, a műtéteket legtöbbször érzéstelenítés nélkül végzik. Mindenből állandó a hiány, a villany és vízellátás rendszeresen akadozik.

Isten imádatáért vagy a Biblia birtoklásáért halálbüntetés jár. Ehelyett Kim Dzsong Un elnököt, és ezenkívül megholt felmenőit: apját, Kim Dzsong Il-t, és nagyapját, a diktatúra megalapítóját, Kim Ir Szent illeti kötelező vallásos tisztelet.

Kína és Oroszország védi e borzalmas kormányzatot.

A Kínán át szökni próbálókat a kínai biztonsági erők visszaszolgáltatják, ami rettenetes sorsot: kínzást, szenvedést és halált jelent az elfogottak számára.

A határon át szökni próbálók egész családját büntetik.

A mi volt diktátorunk ezen rezsimet szerette volna híven lemásolni Romániában is, 1990-től kezdve. Ez országunkat egy rettenetes lágerré változtatta volna – Isten azonban könyörült rajtunk.

Kim Dzsong Un elnök egy katonai parádén

Mansudae-emlékmű: imádat Kim Ir Sen és Kim Dzsong Il szobránál

Az éhség arca: csontsovány gyermekek

**Állandó az üzemanyag- és jármű hiány.
A munkába igyekvők sorban állnak a trolibuszra várva**

Éhező gyerekek

Imádkozzunk hát mi is a magunk során ezen nép szabadulásáért!

Drága Teremtő Istenünk, a Te szent Fiad, Jézus Krisztus vére érdeméért, kérünk avatkozz be, ha megegyezik szent akaratoddal, az Észak-Koreai helyzetbe. Kérünk,

mentsd meg az ott élő rengeteg szenvedő embert, és add, hogy megmenekülésükért majd téged dicsőítsenek.

Add, hogy e távoli, pogány nép is megismerje az evangéliumot, és a rendszerváltozás beköszöntével ellent tudjon állani a bűnök beá-

ramlásának. Drága Istenünk, add, hogy soha ne feledjük el azt, hogy minket is Te őrzöl meg nap mint nap, és add, hogy minél hamarabb mindannyian ott legyünk a Te szent országodban. Az Úr Jézus nevében kértünk minderre. Ámen.

Kalotaszegi Imáóra

Amint évente három-négy alkalommal szoktuk, ez év októberében is Kalotaszegért imádkoztunk a vistai kis adventista imaházban. Igéket ovastuk fel, tapasztalatokat mondtunk el, több éneket elénekeltünk.

A 43 kalotaszegi helység nevét kis papírokra felírtuk, majd mindenki húzott egy vagy két ilyen cetlit, és sorban imádkoztunk, ki-ki Isten áldását kérve a reá jutott helységek esetében.

Az Úr segítsen meg minden kalotaszegit – bárhol is éljen – arra, hogy teljesen Istenbe vesse bizalmát és az Ő akaratát szerint élve, örökölje a mennyek országát.

Ez év október 28-án, szombat délután Kalotaszegért imádkoztunk Vistában

Kalotaszegi Angolóra

Egy újabb rovatot szeretnénk indítani, melyben hónapról-hónapra a kedves olvasó apránként elsajátíthatja az angol nyelv alapjait.

Amint az első században a görög, vagy a reformáció idején a latin, úgy most is létezik egy nyelv, amelyen a világ bármely nemzetéből valók leginkább érintkezni tudnak egymással. És ez a nyelv éppen az angol. Hogy miért történt ez így, és mi Isten célja mindezzel, arról talán a későbbiekben alkalmunk lesz elbeszélgetni.

De addig is, vágjunk bele bátran! Szükséges kellékek: egy füzet, írószer, és egy kis ráfordított idő havonta – no meg a *Kalotaszeg Reménye* lap...!

Lesson 1: Hello!

Egy kalotaszegi faluba külföldiek érkeznek. János (John) a kapu előtt várja őket:

– Hello!	<i>Helläu!</i>	Helló!
– Hello!	<i>Helläu!</i>	Helló!
– I am John.	<i>Áj em Dzsán.</i>	Én vagyok János.
– I am Peter.	<i>Áj em Pítär.</i>	Én vagyok Péter.
– Where are you from?	<i>Uer ár ju fram?</i>	Hova való vagy? (vagy: Hova való Ön?)
– I am from London.	<i>Áj em fram Landän.</i>	Én Londonból vagyok.
She is my wife, Mary.	<i>Si iz máj uájf, Meri.</i>	Ő az én feleségem, Mária.
He is my son, David, and she is my daughter, Ann.	<i>Hi iz máj szán, Déjvid, end si iz máj dótär, Enn.</i>	Ő az én fiam, Dávid, és ő az én lányom, Anna.
– Oh, nice to meet you! Please come in!	<i>Äu, nájsz tu mít ju! Plíz kám in!</i>	Ó, kedves hogy megismertem (Önöket)! Kérem, jöjjenek be!!

London: A Big Ben torony és a Westminster Bridge (Híd)

A fránya angol nyelv kiejtése

Hát, sajnos az angolt egyféleképpen írjuk, és másféleképpen ejtjük. Habár léteznek bizonyos kiejtési szabályok, egy új szóra bukkanva mégsem lehetsz biztos a kiejtése felől. Ezért az angol-magyar szótárakban mindig megadják az illető szó fonetikus (kiejtési) formáját, egy különleges, úgynevezett *fonetikus ábécé* segítségével.

Mi egyelőre ezzel nem foglalkozunk, hanem a kiejtést magyarul adjuk meg, kivéve néhány különleges hangot, mint pl. a már ebben a leckében is megjelenő *ä*, mely a magyar nyelvben nem létezik, de többé-kevésbé megfelel a román *ä* hangnak – csak hogy ez az *ä* lágyabb, és kiejtésekor inkább az orrunkon kell a levegőnek kiáradnia. (Ez jó kis magyarázat, ugye? Remélem még nem ijedtek meg!)

Ugyanakkor az angol nyelv nyelvtana szerencsére számos egyéb európai nyelvénél (mint pl. a német, francia, orosz, de akár a magyar is) jóval egyszerűbb...

Szómagyarázat

I / *Áj* / – Én

You / *Jú* / – Te

He, She / *Hi, Si* / – Ő (férfi és nőnemre, úgy mint románul: El, Ea)

A *lenni* (to be/tu bi) ige ragozása:

I am / *Áj em* – Én vagyok

You are / *Jú ár* – Te vagy

He is, She is / *Hi iz, Si iz* – Ő (van). Magyar nyelvben harmadik személyben elmarad a *lenni* ige, de angolban nem.

Például:

I am John. / *Áj em Dzsán* / – Én vagyok János.

You are Peter. / *Jú ár Pítär* / – Te vagy Péter.

He is David. / *Hi iz Déjvid* / – Ő (-) Dávid.

New York felhőkarcolói a Central Park felől

Where... from? / Hova való...?

♦ where: hol; from: -ból, -ből

Where are you from? / *Uer ár jú fram?* / Hova való vagy (te)?

Where is he from? / *Uer iz hi fram?* / Hova való ő (férfi)?

Where is she from? / *Uer iz si fram?* / Hova való ő (nő)?

További szavak:

Lesson 1 (one)/ *Lesszän uán* / Első („Egyes”) lecke

1 one / *uán*

2 two / *tú*

3 three / *szrí*

husband – wife / *házbänd – uájf* / férj – feleség

son – daughter / *szán – dótär* / fia – lánya (valakinek)

my / *máj* / az enyém (az én ...)

nice / *nájsz* / kedves, szép

to meet / *tu mít* / találkozni (itt: megismerni)

you / *jú* – itt a szövegben: titeket / Önöket. Egyéb jelentése: te, Ön; téged, Önt; ti, Önök.

please / *plíz* / kérem, kérlek

come in / *kám in* / jöjjön (jöjjenek) be, gyere be

Gyakorlatok

1). Olvassuk el hangosan két-háromszor a párbeszédet, a magyar kiejtés segítségével!

2). Most pedig takarjuk le a kiejtést egy lappal, és próbáljuk csak az angol szöveget elolvasni! Tegyük meg ezt 2-3 alkalommal.

3). Ezután olvassuk el figyelmesen a szöveget többször is a magyar fordítással együtt!

4). Most pedig (ez nehéz lesz ám!) takarjuk le az angol szöveget és a kiejtést is, és mondatról-mondatra olvasva a magyar nyelvű fordítást, mondjuk vissza az angol szöveget. Próbáljuk meg többször is!

Köszönjük szépen! És most jön a házi...

Homework

♦ homework / *häum-wä:k* / házi (otthoni)-munka (a kettőspont : meghosszabbított hangot jelent)

1). Üljünk le családunk (barátaink, szomszédaink) körében, és sorban rámutatva magunkra és a többiekre, mondjuk el: I am (pl. Já-

nos/John). You are... He is... She is...

Ezután tegye meg ezt sorban minden jelenlevő!

2). Párosával adjunk kezét egymásnak, eljátszva – a valóságnak megfelelő adatokkal – az alábbi párbeszédet:

– Hello! I am...

– Hello! I am...

– Where are you from?

– I am from... And where are you from?

– I am from...

– Oh, nice to meet you! Please come in!

3). Írásbeli gyakorlat:

♦ Example / *Igzámpäl* / Példa: Peter / London
He is Peter. Where is he from? He is from London.
Folytassuk ugyanígy!

a). Henry / New York

b). Linda / Sydney

c). Joost / Utrecht

d). Erika / München

4). Fordítás.

Fordítsuk le az alábbi szöveget angol nyelvre, a valóságnak megfelelő adatokat használva:

Helló! Én vagyok... Én... –ból vagyok. Ő az én feleségem/férjem,... Ő az én fiam/lányom,...

Az első leckének vége. Sok sikert továbbra is!
Good-bye! /Gud báj! / Viszlát!

Bibliai eredetű magyar nevek – és ezek üzenete

Ádám és Éva

Az amit ma sokan csupán egy zsidó legendának, vagy esetleg a Hófehérkéhez meg Csipkerózsikához hasonló, gyermekeknek való történetnek tartanak, valójában a legmegrázóbb valóság, mely által, évezredek távlatából, már a Biblia első lapjairól Isten nagy hatalma és szeretete szól szívünkhöz.

Ki volt Ádám és Éva?

Szinte minden gyermek tudja már: az első emberpár.

Igen, mert Isten úgy döntött, hogy egy családból ágazzon szét az emberiség nagy családja.

Tudom, hogy már ez a kijelentés is rögtön nagy kérdéseket vet fel a modern ember elméjében – rövidesen rájuk is térünk.

E két név, habár nem túl gyakori ma a magyarok között, mégis, azt hiszem nincs olyan olvasó, aki ne ismerne Ádámokat és Évákat. Előttük is most képzeletben feltűnnek

e kedves személyek, és tudom, hogy ha ők olvasnák e sorokat, nagyon figyelnének. De ugyanakkor figyeljünk mi is: mindannyiunk őseiről lesz most szó.

Az Ádám név eredetije e héber Ószövetségben ugyancsak *Adam*, és héberül *embert* jelent. A szó eredete nem világos, ám egy hasonló hangzású szó az Ödamah, mely „vörös földet” jelent, és egy ókori várost jelölt a Naftáli törzs részében (Józsua 19:36 – a Károli fordításban *Adama*).

Az *adam* szó először 1 Mózes 1:26-27-ben jelenik meg, amikor Isten így szól:

„Teremtsünk embert (ádámot) a mi képünkre és hasonlatosságunkra, és uralkodjék a tenger halain, az ég madarain, a barmokon, mind az egész földön, és a földön csúszó-mászó mindenféle állatokon. Teremté tehát Isten az embert az ő képére, Isten képére teremté őt: férfiúvá és asszonnyá teremté őket.”

Itt már rögtön észrevesszük azt, hogy Isten többesszámot használ: „a mi képünkre”. Ez az első bizonyíték arra, hogy Isten több személyű, úgy ahogy azt az Újszövetségből is megértjük: Atya, Fiú, Szentlélek.

A második dolog az, hogy nemcsak a férfi „ember”, hanem az asszony is: mindketten Isten képére lettek teremtve, és ugyanígy mindketten együttvéve tükrözik vissza teljesen a Teremtő Isten képének, azaz jellemének miből ültetett vonásait.

Az Éva nevet először az 1 Mózes 3:20 használja:

„Nevezte vala pedig Ádám az ő feleségét Évának, mivelhogy ő lett az anyja minden élőnek.”

Az Éva eredeti héber alakja a *chawwah*, mely ó-sémita nyelven „életet” jelent. Így hát Ádám *Életnek* nevezte asszonytársát, azt, aki által új életek, azaz gyermekek születhettek e földre.

Milyen csodálatos üzenet rejlik mindezekben!

A föld porából, vagy „vörös földből” alkotott első férfi nem nyűgnek, sem kicserélhető hasonlótárgynak, de még Isten helyébe állított, imádott bálványnak sem tekintette feleségét, hanem az Isten által titokzatos módon megalkotott élet jelképének, egy olyan szent edénynek, amely, ha elveszti vagy – a mai önző világ divatja szerint - elveti ezt a nemes hivatását, akkor családok halnak ki, népek fogyatkoznak és tűnnek el, és végül megszűnik az emberi élet e földön.

Az első emberpár megteremtése

A férfi megteremtése

„És formálta vala az Úr Isten az embert a földnek porából, és lehellett vala az ő orrába életnek lehellejét. Így lőn az ember élő lélekke.” (1 Mózes 2:7)

Az Éden szépségének nyomai ma is láthatók a Természetben

Európai fiatal pár

A héber *yasar* ige formálást, alkotást jelent. Isten a talajban jelenlevő elemekből alkotta meg Ádámot, de ugyanígy minden más élőlényt is. Az ember testének hetven százalékát víz alkotja, amelynek molekulája két hidrogén és egy oxigén atomból áll. Tömegét tekintve, a víz legnagyobb részét a hidrogénnél sokkal nehezebb oxigén atomok teszik ki. Tehát, a testünk túlnyomó anyaga az oxigén, majd a szén, hidrogén, nitrogén, és számos egyéb, kisebb mértékben jelenlevő elem következik.

Isten keze, mint egy csodálatos gyár, megteremtette a felfoghatatlanul bonyolult sejtek milliárdjaiból álló emberi testet. Igen: Ő a mi Atyánk. Ő a mi Teremtőnk. Ő

minden azóta megszületett emberi életnek a megalkotója. Ő az, aki minket anyánk méhében, a kezdeti, mindkét szülőnkől származó egyesült sejtéből létrehozott, annak osztódása, hihetetlen méretű megszorítása, és pontosan irányított elrendezése révén:

„Bizony, te alkottad veséimet, te takargattál engem anyám méhében. (...) Nem volt elrejtve előttem az én csontom, mikor titokban formáltattam és idomítottam, mintegy a föld mélyében. Látták szemeid az én alakatlan testemet, és könyvedben ezek mind be voltak írva...” (Zsoltár 139:13,15-16)

Isten tehát megalkotta Ádám testét. Szervei mind készen voltak: szíve, veséje, tüdeje... de még nem működött semmi. Ekkor lehajolt, és belélehelte az élet lehelletét, amitől az ember élő lélekke vált.

Itt az élő lélek élő személyt jelent, úgy amint mi is használjuk azt: ez a gyülekezet, vagy falu, kétszáz lelket számlál.

Testünk, és az összes élő szervezet nagy részét víz alkotja

Tisztán látszik tehát, hogy nem élő, tudatos, a testtől függetlenül is létezni tudó, lélekszerű személy szállt bele a testébe, hanem az Istentől származó élet lehelletétől, áramlatától kelt életre és vált élő, tudatos lénnyé.

A nő megteremtése

Készen voltak tehát az állatok, párosával, kész volt az ember is, de ő magához illő társat nem látott sehol. (1 Mózes 2:20)

Az Úr tudta mindezt, és így szólt:

„Nem jó az embernek egyedül lenni; szerzek neki segítő társat, hozzá illőt.” (18. vers)

Hányan vannak, akik e versnek csak az első részét fogják fel: nem jó egyedül, azaz mennyire rossz a magány! De ott van a második rész is: nem nekünk kell vergődnünk, és újra meg újra melléfognunk, lelki sebeket kapva és okozva, hanem maga Isten az, aki a valóban hozzánk illő társat meg akarja szerezni számunkra – ha van hitünk és türelmünk kívánni azt.

Ekkor Isten egy fájdalommentes műtétbe fog: elaltatja Ádámot, és egy oldalbordát vesz ki belőle, majd:

„És alkotá az Úr Isten azt az oldalbordát, amelyet kivett vala az emberből, asszonnyá, és vivé azt az emberhez.” (22. vers)

Itt már valóban dühös lesz a majomember-elméletet és a lassú fejlődést valló modern ember.

– Hát ki képes elhinni ezt a mesét? – hallom a szavukat. Jól hallok, mert én is régebben ízig-vérig fejlődéshívó voltam.

De vajon könnyebb elhinni azt, hogy a semmiből, a légüres térrel betöltött hatalmas világegyetemben egy feltételezett nagy robbanás – a *Big Bang* - alkotta meg a sok milliárd galaxist, és a vak, értelmetlen erők (de ezek is honnan származnának?) eredménye a ma

látható, svájci óraműn végtelenül túltevő pontosságú és bonyolultságú élet...?

– Jó, de mi értelme ennek az oldalborda dolognak? – kérdezhetné valaki. Jó, akkor hát elmondom, hogy én mire jutottam.

Isten, habár egy pillanat alatt teremthetett volna egy nőt ugyancsak a talaj elemeiből, Ő a már meglevő, élő anyagot, mégpedig a férfi csontját, húsát, véréát akarta felhasználni, megszaportítva azt a kis mennyiséget úgy, amint később az öt kis lepénykényeret és két sült halat is megszaportította a nagy sokaság számára (Máté 14:17-21).

De miért tette ezt?

A választ a következő vers nyújtja:

„És monda az ember: ez már csontomból való csont, és testemből való test: ez asszonyembernek neveztesse, mert emberből véteztett.” (23. vers)

Az asszonyembernek fordított szó héberül az *ishshah*, mely a héber *ish*: *férfiember* szó női megfelelője.

A férfinak tehát egész életére tudatosítania kellett, hogy a meléadott nő a saját húsa és vére, azaz teljesen hozzá tartozik.

Ha ezt elfogadtuk, rögtön adódik a második nagy probléma.

Hogyan szaporodott el az emberiség?

Avagy: ki volt Kain felesége?

A bűnbeesést és az Édenkertből való kiűzetést követően Ádámnak és Évának két fia született. Az idősebbik, Kain, egy idő után irigységből megölte öccsét, Ábelt, majd elmenekült Nód (azaz a Menekülés) földjére. (1 Mózes 4:16)

És rögtön a következő vers ezt mondja:

„És ismeré Kain az ő feleségét, az pedig fogada méhében, és szülé Hánókhót. És építé várost, és nevezé azt az ő fiának nevéől Hánókhnak.”

A legfantasztikusabb elméletek születtek e nő kilétét illetően. Például: földönkívüli lények szállították ide. Vagy: már azelőtt létezett egy másik, szinte kihalt civilizáció e földön, és Kain azokra bukkant. És így tovább.

De ha csak a Bibliánál maradunk: mi lehet a megoldás?

Az ötödik fejezetben ezt olvasuk:

„Élt vala pedig Ádám száz harminc esztendő, és nemze fiat az ő képére és hasonlatosságára és nevezé annak nevét Séthnek. És telének Ádám napjai minekutána Séthet nemzette, nyolcszáz esztendőre, és nemze fiaikat és leányokat. És lőn Ádám egész életének ideje kilencszáz harminc esztendő, és meghala.” (1 Mózes 5:3-5)

Tehát: telt az idő, és Kain egyedül élt, valahol messze. Eközben szüleinek további, valószínűleg számos fia és lánya született. Az egyik lányban valamiképpen vágy ébredhetett arra, hogy az elmenekült fiút (akinek történetét valószínűleg az egész család jól ismerte) megismerje... és utána ment.

Isten az, Aki az anyaméhben formált minket

Na jól van, mondhatná jogosan bárki, de ez most még nagyobb bonyodalmat szül: hát mióta házasodhatnak édes testvérek? És ha meg is tennék: születhet-e az ilyen párnak normális gyereke?

Habár Isten később megtiltotta a testvérek közti házasságot (3 Mózes 20:17), kezdetben, amint

Isten a változatosságot kedveli: sokszínű tulipán

Afrikai aranyszárnyú napmadár

**Kanadában élő vastagsőrű fe-
nyőmadár**

már említettük, úgy döntött, hogy egy párból származzon az egész emberiség. Ez azt jelentette, hogy az első nemzedékben Ádám és Éva gyermekei házasodtak össze, a második nemzedékben pedig ezeknek gyermekei, kik már elsőfokú unokatestvérek voltak, majd a harmadik nemzedékben már másodfokú unokatestvérek...

Ha kérditek, miért: jelenleg én sem kaptam erre kielégítő választ. De persze Isten megtehetette volna, hogy már az Édenben is egyszerre tíz, húsz vagy akár száz házaspárt teremtsen. De nem így tett, és majd eljön az idő, amikor erre és minden más kérdésünkre választ kapunk. (Különben Ádám és Éva is genetikai szempontból „édes testvérek” voltak: azaz, egy testből és egy vérből valók...)

Ami a születendő gyermekek egészségét illeti: napjainkban azért is kerülendő a testvérek, sőt, közeli rokonok – pl. első unokatestvérek – közötti házasság, mivel az évezredek során, a bűnös élet miatt genetikai hibák keletkeztek az emberek génállományában.

Csakhogy, egy genetikai hiba csak akkor érvényesül a születendő gyermekben – és így keletke-

zik a fogyatékoság – ha a másik szülőnek is pontosan ugyanazon a ponton van meghibásodva a sejtjeiben levő örökítő anyaga (ez olyan, mint egy hosszú szalag, melyen rengeteg szám van: a két szülő szalagja egymásra tevődik, és csak ha ugyanazon a helyen levő két hibás szám fed egymást, akkor alakul ki a fogyatékoság). A genetikai hibák pedig egy családon belül öröklődnek, ezért minél távolabbi rokon az illető, annál kisebb a valószínűsége annak, hogy a genetikai hibáink egyezzenek – de sajnos ez még így is megtörténhet.

De kezdetben, a történelem hajnalán a génállomány még

Pakisztáni pár

hibátlan volt. Később az ilyen házasság szükségtelenné vált, és Isten, mint mondtuk, megtiltotta a testvérek közötti kapcsolatot.

És a rasszok?

Azaz: Ádám és Éva fehér volt, néger, vagy kínai?

Nahát ez jó kérdés. Fényképek akkor még nem készültek, de az biztos, hogy az arab gyerekeknek készült képes Bibliákban sémita arcú, a japán gyerekeknek japán arcú, az afrikaiaknak sötétbőrű, az amerikai gyerekeknek meg hamvas fehér bőrű, kék szemű

Évákat rajzolnak az udvarias illusztrátorok...

Megint csak az oly kényelmes válasszal jövök: majd az örök életben megtudjuk.

– De addig is, tudni szeretném: hogyan lehet egy rasszból a ma meglevő többfajta? – követelhetné (teljesen jogosan) valaki.

Erre megint csak saját véleményemmel szolgálhatok: nemde úgy tudjuk, Isten mindenható? Úgy, ahogy az állatokat is életterüknek megfelelő eltérésekkel formálta meg (lásd pl. jegesmedve – kárpáti barnamedve, sarki róka – vörös róka – sivatagi róka, stb. közötti különbségeket), úgy a Bábel tornyától Afrika irányába vándoroló nem-

zetség sorban megszülető gyermekeinek a bőrt besötétítette, azért, hogy a sima, fényes fekete bőr elbírja az egész éven át tűző napot, míg a svédnek meg a finn embernek világos fehér bőrt adott,

mely azt az évi kevés napfényt is jól hasznosíthatja, de persze a forró nyári nap megégeti...

A Teremtő egyik színpompás madara: a mandarinkacsa

– Jó, de az arcvonások, sőt a testalkat is különbözik!

Nem baj. Isten a nagy művész, aki nem egyforma robotokban, hanem mind a madarak, mind a virágok, mind a lepkék, rovarok, halak – de ugyanígy az emberek – sokszínűségében, változatosságában gyönyörködik. Nincs-e neki hatalma, hogy – a hasznoságon túlmenően - olyan színűre, alakúra formázzon virágot, fát, madarat, állatot és embert, ahogy

bernek fia, hogy gondod van rá? Hiszen kevéssel tette őt kisebbé az Istennél, és dicsőséggel megtisztességgel megkoronáztad őt! Úrrá tette őt kezeid munkáin, mindent lábai alá vetettél.” (Zsoltár 8:5-7)

Kínai fiatal pár

Sarki róka

az Neki tetsző? Ne feledjük, hogy akár egy nemzeten vagy családon belül is, két ujjlenyomat avagy két arc sem teljesen egyező!

„Vajon nem cselekedhetem-é veletek úgy, mint ez a fazekas, oh Izráel háza? - ezt mondja az Úr. Ímé, mint az agyag a fazekas kezében, olyanok vagytok ti az én kezemben, oh Izráel háza!” (Jeremiás 18:6)

És apropó, bűnbeesés... Ehhez is kötődik egy szokásos kérdés:

Ha Isten tökéletesnek alkotta az embert, akkor meg miért vétkezett?

Nahát, itt van a kérdések kérdése, amely közvetlenül a szenvedés témájához kötődik.

Isten az embert kevéssel alkotta kisebbnek önmagánál, és e Föld uraként hatalommal és erővel ruházta őt fel:

„Micsoda az ember – mondom – hogy megemlékezel róla? És az em-

bernek fia, hogy gondod van rá? Hiszen kevéssel tette őt kisebbé az Istennél, és dicsőséggel megtisztességgel megkoronáztad őt! Úrrá tette őt kezeid munkáin, mindent lábai alá vetettél.” (Zsoltár 8:5-7)

Így hát, mivel az Ő királyi gyermekei vagyunk, az Ő képére teremtve, sokkal nagyobb a szabadságunk az állatokhoz képest – ezzel a szabadsággal pedig sajnos visszaélhetünk.

Például a méhecske nem vétkezhet. Az ő 30 napos élete munkával telik: összegyűjti azt a kiskanál mézét – ez az ő életműve – vidáman zümmög és repked napestig, majd 3-4 hét után kis

Vörös róka

szíve kimerülten megáll, és ő viszszahull a porba, amelyből ugyancsak vétetett... És a kis Jancsika vagy Sárka rákeni azt a finom, édes mézet egy darab vajas kenyérre, és egy perc alatt megeszi.

Ugyanígy a fecske és a gólya is ismeri az ő útját, az ökör és a ló egy gyereknek is engednek, nagy erejükkel szolgálva minket... csak az ember képes Istent imádni és felebarátait szolgálni, de ugyanakkor lázadni és gyűlölni is.

Az első emberpár engedetlen volt és elbukott. De akkor jött egy Ember, a második Ádám, aki hidat ácsolt nekünk, amely a bűn szakadékán át visszaível az elveszett Édenbe, a csodálatos Paradicsomba, ahol a drága golgotai véren megváltott őszüleinkkel és minden korok szentjeivel együtt, a foltatlan, ragyogó Természet közepette hirdetjük majd egy örökkévalóságon át hogy: Isten a szeretet.

„Mert amiképen Ádámban mindnyájan meghalnak, azonképpen a Krisztusban is mindnyájan megeleveníttetnek.” (1 Korintus 15:22)

„Az Isten szeretet: és aki a szeretetben marad, az Istenben marad, és az Isten is ő benne.” (1 János 4:16)

Jancsó Erik,
Szászfenes

Sivatagi róka

A hónap receptje

Gyümölcsös zabkása

A tejbegrízhez hasonlóan készül. Először is két-háromféle, az idénynek megfelelő gyümölcsöt (szilvát, almát, barackot, banánt, stb.) felvagdálunk (egy-két csészényit). Egy-másfél csésze zabpelyhet egy liter főző tejbe keverünk, 1-2 kanál mézzel, egy kis reszelt citrom- és narancshéjjal, és egy marék mazsolával együtt. 10-15 percig kavargatva főzzük. Eközben egy tasak (vanília vagy tejszín ízesítésű) pudingport 2-3 kiskanál cukorral elkeverünk, és egy fél liter tejjel felöntjük. Hozzáöntjük a ká-

sához, majd belekavarjuk a felaprított gyümölcsöt. Ha fellobban, levesszük a tűzről, és üveg vagy porcelán tálkákba töltjük. Fahéjas cukorral szórhatjuk meg.

Megjegyzés: A zabpehely, mivel oldódó és nem oldódó rostot egyaránt bőven tartalmaz, a bélrendszer szempontjából rendkívül hasznos élelem. Egy csésze: 250 ml.

A Lidl üzletláncban kapható zabpehely. Fél kg ára kb. 3,50 lej

Sírdetés

❖ Kolozsvári nyomda sürgősen alkalmazna egy férfi munkatársat nyomdagépekre, és egy női munkatársat kézi műveletekre. Mindkét személyt helyben betanítjuk. Kezdő fizetés nettó 1500 lej. Munkaszerződés biztosítva. A munkaidő hétfőtől péntekig napi 8 óra. **Tel. 0729 960 856.**

Kedves Olvasók!

Lapunk további nyomtatása érdekében szívesen fogadjuk támogatásukat, melyet a lap kézbesítésekor lapterjesztőinknek nyújthatnak át. A lap minimális előállítási önköltsége egy évre, azaz a 2017 május – 2018 április időszakra **20 lej.**

Ugyanakkor köszönjük az eddigi hozzájárulásokat. Áldás, békeesség mindenkinek!

Kalotaszeg: Nádasmente: Kisbács, Szucság, Méra, Vista, Türe, Mákó, Bogártelke, Daróc, Inaktelke, Egeres-Gyártelep, Egeres-falu, Jegeny. **Peremvidék:** Kajántó és Györgyfalva. **Havasalja és környéke:** Szászfenes, Magyarlóna, Magyarfenes, Tordaszentlászló, Léta, Gyalu, Magyarkapus, Kiskapus, Gyerővásárhely. **Felszeg:** Gyerőmonostor, Körösfő, Sárvásár, Nyárszó, Bánffyhunrad, Kalotadamos, Jákótelke, Magyarvalkó, Kalotaszentkirály, Magyarókerke. **Alszeg (Almás völgye):** Ketesd, Bikal, Zsobok, Sztána, Farnas, Kispetri, Nagypetri, Váralmás, Bábon, Középlak, Zsombor.

Kalotaszeg Reménye

Szerkesztő: **Jancsó Erik**

E-mail:

kalotaszegremeny@cal.com

Minden eddigi lapszám elolvasható és ingyenesen letölthető a

www.kalotaszegremeny.ro honlapról.

Tel: **0749 021 935**

Postacím: 400 107 Cluj-Napoca (Kolozsvár), str. Cuza Vodă (Postakert utca) nr. 12 (szám)

Bankszámla: Asociația „Pro Scriptura”. Conturi Banca Transilvania: RO 72 BTRL RON CRT 0383 906 901 (lejben), RO 22 BTRL EUR CRT 0383 906 901 (euróban).

ISSN/ISSN-L: 2501-3041

Készült: a *Viața și Sănătate* Kiadó nyomdájában (Cernica út 101, Pantelimon, Ilfov megye)

A *Kalotaszeg Reménye* egy magánkezdemenyvezésű havilap, amelynek révén az élet különböző területeit szeretnénk megvilágítani a Szentírás által, ez utóbbi jobb megismerésével együtt, kiemelve egyúttal Kalotaszeg keresztényi és szellemi értékeit is (templomok, tájak, reprezentatív épületek, Istent dicsőítő irodalmi alkotások, stb). Ugyanakkor, mivel az *Igemagyarázatok a szerkesztő és a szerzők személyes meglátását tükrözik*, bizonyos tekintetben különbözhetnek egyik vagy másik történelmi Egyház vagy egyéb felekezetek álláspontjától.

Bármikor szeretettel várjuk visszajelzéseiket, megjegyzéseiket és kéréseiket telefonhívás, SMS, e-mail avagy postai levél útján, a fenti címen. Levél esetén a borítékra kérjük írják rá:

Kalotaszeg Reménye

Ha másképpen nem jelöljük, akkor a Bibliai idézetek a *Károli Gáspár* fordításból valók.